

ARBEIDERBEVEGELSENS RUS- OG
SOSIALPOLITISKE FORBUND (AEF)

PLATTFORM AEF UNGDOM

2024-2028

Arbeiderbevegelsens rus- og sosialpolitiske forbund (AEF)
Strandgata 9, 1724 Sarpsborg
Tlf: 47 45 55 32

post@arbef.no
www.arbef.no

Innledning

Vi har i flere år snakket om hvor viktig det er å ha ungdommen med oss. Uten ungdommer med vil etter hvert AEF kunne dø ut. Men for å få med oss ungdommen må vi ha noe å tilby dem. Pr i dag har vi kun 12 ungdomsmedlemmer. Vi har diskutert bredt om hvilke tiltak vi kan starte med for å få med oss ungdommen. Dette blir et prosjekt hvor vi søker midler.

Utenforskap

NAV har i flere år gjort analyser av utenforskap, regnet av alle i arbeidsfør alder i Norge. Definisjonen på utenforskapet slik NAV ser det er mennesker som er helt utenfor jobbmarkedet eller utenfor studier. For årene 2017 til 2019 har tallet ligget på i overkant av 700 000. For 2020 har tallet falt til under, nærmere bestemt 692 000.

Tallene fordeler seg slikt:

- 438 000 står utenfor arbeidslivet og høyere utdanning, men mottar en trygdeytelse fra NAV til livsopphold. Dette tilsvarer 13,3 prosent av alle bosatt i Norge mellom 20 og 66 år, og er opp fra utgangen av 2019 da andelen var 12,6 prosent (ca 400 000).
- 255 000 står utenfor arbeidslivet og høyere utdanning, og mottar ingen trygdeytelse fra NAV. Dette tilsvarer 7,7 prosent av alle mellom 20 og 66 år, og er ned fra utgangen av 2019 da andelen var 9,0 prosent (ca 300 000).

Situasjonen er fortsatt kritisk for de unge. Tidligere har NAV oppgitt at 120 000 under 30 år er uten jobb eller studieplass. Dette tallet får vi nå oppgitt er uendret. – Unge er en prioritert gruppe når det gjelder oppfølging fra NAV. I tillegg til at tidlig innsats kan forebygge en situasjon der man lever mange år i utenforskap, så er det også slik at yngre i mindre grad har opptjent rettigheter til ytelser som krever forutgående arbeidsinntekt. Det er derfor viktig å bidra til at flest mulig kommer i jobb eller utdanning.

Det kan være flere forskjellige årsaker til at noen faller utenfor resten av samfunnet. For noen handler dette om manglende deltakelse i utdanning eller arbeid. Andre kan falle utenfor på grunn av språklige utfordringer eller annerledes kultur enn majoriteten. Sykdom og funksjonshemming kan også være årsaker til utenforskap. Utenforskap har sterk sammenheng med sosiale forskjeller.

Å stå utenfor er for de fleste ikke selvvalgt. Mange hadde heller ønsket å være en del av fellesskapet. Dette kan gjelde både integrering og inkludering av minoritetsspråklige og andre som er dårlig stilt når det gjelder inntekt. Barn som vokser opp i lavinntektsfamilier kan oppleve en følelse av utenforskap.

Det å stå utenfor kan få konsekvenser både for den enkelte og for samfunnet. For ungdom som vokser opp i familier med lav sosioøkonomisk bakgrunn, kan utenforskap forsterkes av at man ikke har mulighet til å delta i fritidsaktiviteter eller andre arrangementer og aktiviteter som koster penger. Dette påvirker livskvaliteten. Ungdom med denne bakgrunnen er av de som statistisk sett oftere dropper ut av skole og utdanning.

Ungdomsfracfall i videregående opplæring er en betydelig utfordring i Norge, til tross for at stadig flere fullfører videregående utdanning. Med videregående utdanning som nøkkelen til arbeidslivet, kreves økt forståelse for hvorfor elever slutter eller ikke finner jobb. Omsorgstjenester som inkluderingsarena kan være en ny måte å få flere ut i aktivitet, og, samtidig løse to store samfunnsutfordringer: en aldrende befolkning med økende helseutfordringer og for mange som står utenfor arbeidslivet

Ensomhet blant unge

Kun halvparten av ungdom mellom 16 og 19 år forteller at det står bra til med dem for tiden, kommer det frem i den nye Røde Kors-rapporten "Psykt Ensom. Om ensomhet blant barn og unge".

Ikke hos noen andre aldersgrupper finner man en tilsvarende selvrappotering om at det står dårlig til for tiden. Over 70 prosent av ungdommene som er spurt i den landsomfattende undersøkelsen, sier at de ofte eller av og til er ensomme. **Det betyr at ensomhet rammer over 180.000 ungdom.**

Det ser ut til at jentene føler seg mer ensomme enn guttene. 82 prosent av jentene og 63 prosent av guttene oppgir nemlig at de føler seg ensomme ofte og eller av og til.

Mobbing

Dagens barn og unge vokser opp i en stadig mer digitalisert verden noe som ble satt på spissen under koronapandemien. Det å være logget på blir sett på som en viktig del av livet. Spør man dagens barn og unge hva de har gjort i løpet av en dag er sjansen stor for at de både vil fortelle deg om hendelser som har skjedd med venner ansikt til ansikt og hendelser som har skjedd digitalt. Ettersom begge arenaer er viktige i barn og unges liv er de også med på å gjøre deres sosiale liv enda mer komplekst. Tall fra Medietilsynet viser at 87 % av norske barn i alderen 9-10 år har sin egen mobiltelefon og i alderen 13-14 år eier praktisk talt alle en mobiltelefon (Medietilsynet, 2020).

Den teknologiske utviklingen gjør det for eksempel enklere å vedlikeholde allerede eksisterende vennskap så vel som å etablere nye. Ettersom barn og unge bruker mye tid på å være sosiale på den digitale arenaen, er det naturlig at også sosiale konflikter og mobbing infiltrerer denne arenaen og vice versa.

Bruken av digitale medier i mobbing involverer tre sentrale aspekter som gjør digital mobbing enda mer kompleks og vanskelig å håndtere enn tradisjonell mobbing; anonymitet, publisitet og spredning. Forskning finner for eksempel at muligheten for anonymitet ved bruken av digitale medier øker følelsen av maktesløshet og frustrasjon (Dooley, Pyzalski & Cross, 2009; Slonje & Smith, 2008). I tillegg finner man at offentlig digital mobbing defineres som den verste formen for digital mobbing. Et viktig spørsmål relatert til barn og unges psykiske helse blir da om denne digitale utviklingen også bidrar til endringer i de emosjonelle problemene en ser er relatert til det å bli utsatt for mobbing.

I forebyggingen og ikke minst håndteringen av digital mobbing er det viktig å erkjenne at dette ofte er noe som foregår samtidig som tradisjonell mobbing.

Det er derfor viktig at man som voksen er årvåken og undersøker hvordan relasjonene mellom de involverte er på skolen og om barn og unge forteller om negative hendelser som har skjedd digitalt. Forskning har studert hvor mye overlapp det finnes mellom disse to formene for mobbing, tallene som rapporteres her er fra 43,7 – 93 %. Dan Olweus finner i sin studie at 93 % av de elevene som rapporterer at de blir mobbet digitalt også rapporterer at de har blitt mobbet tradisjonelt (Olweus, 2012). Andre internasjonale studier finner for eksempel et overlapp på 44 % (Ybarra & Mitchell, 2004) til 75 % (Smith m. fl., 2008). De siste tallene fra Elevundersøkelsen viser at 43,7 % av norske elever som svarer at de blir mobbet digitalt også svarer at de blir mobbet tradisjonelt (Wendelborg, 2021).

Disse elevene blir såkalte dobbelteksponeerte. Det kan skje hendelser på skolen som senere blir kommentert på, eller fulgt opp digitalt. Denne vekslingen mellom det man kan kalle for tradisjonelle og digitale negative hendelser, gjør at det kan være enda vanskeligere for voksne og oppfatte hva som skjer da de kanskje bare får med seg noen av de hendelsene som skjer på for eksempel skolen. Disse enkelthendelsene i seg selv trenger ikke nødvendigvis være av en svært krenkende karakter, men summen blir voldsom for dem det gjelder. For barn og unge kan denne dobbelteksponeeringen være en stor påkjenning da de er tilgjengelig for den som utsetter dem for mobbing når som helst. Forskning finner for eksempel at de som opplever både tradisjonell og digital mobbing rapporterer om lavere selvtillit i tillegg til at de har større risiko for depresjon og ensomhet sammenliknet med de som kun rapporterer at de har blitt utsatt for tradisjonell mobbing

I fjor tok 125 mennesker mellom 0-29 år livet sitt i Norge. 24 av dem var 19 år eller yngre. Det er alltid en tragedie når et ungt menneske mister livet. Det er en dobbel tragedie når manglende kunnskap om hvordan man skal takle livets nedturer og kriser kan utløse et selvmord.

Kilde: Rådet for psykisk helse

Ung hjelper ung

De fleste unge vil snakke med jevnaldrende når livet er tøft. Det beste tiltaket for å hjelpe ungdommen er å utdanne erfaringskonsulenter. Bare den som vet hva ungdommen sliter med kan hjelpe. En som har erfart hvordan man kommer seg ut av et rusproblem. En som har erfart utenforskap, en som har erfart hvordan fattigdom vil prege livet ditt. Drammen kommune har meget god erfaring med erfaringskonsulenter.

Det finnes flere kurs for å utdanne erfaringskonsulenter.

Det er viktig å sette ned en styringsgruppe med 3 ungdommer og to voksne. Det er ungdommen selv som skal styre prosjektet, men viktig å ha med to veiledere.

Ungdomshus

Vi ønsker å etablere et ungdomshus i en by. Dette skal være et rusfritt tilbud med forskjellige aktiviteter. Kan gjerne være fargerikt med Led-lys, kanskje et kult maleri. Bør være åpent for at ungdommen også kan male eller drive med annen kunst. Bør være med kjøkken slik at det blir felles måltider.

Ungdomshuset blir base for prosjektet, og erfaringskonsulentene vil jobbe herfra. Det bør være f.eks bordtennisbord, biljardbord, brettspill, TV, PlayStation, høyttalere og pc i ungdomshuset. Det er meget viktig at alle føler seg sett. Det er også viktig med et møterom for samtaler eller møter. Det bør også være ansatt en prosjektleder som er ung. Aldergruppen for brukere av ungdomshuset bør være 14-26 år. Dette skal være et hus ungdommen selv har ønsket og jobbet frem egne ideer. Det bør være mulighet for at unge frivillige kan jobbe der ved ønske, og kanskje også brukere som er rusfrie den dagen de jobber på ungdomshuset.